

„EEN MOEILIJKE KWESTIE.”

(INGEZONDEN.)

I.

Mijns inziens blijkt uit het artikeltje van Mevr. Nannie van Wehl, dat zij het kind een dagelijksche omgeving heeft geschapen, die geheel aan de behoeften van *haar* kind voldoet.

Ik zou me van N. v. W. niet *kunnen* begrijpen hoe en waarom zij het kind zóó lang en zoo vaak heeft kunnen dwingen, als ik me niet meende te herinneren titels van kinderboeken en ook korte schetsjes, door haar geschreven, te hebben gelezen, waaruit blijkt, dat zij zelf een prettige jeugd heeft gehad in gezelschap van veel vriendinnetjes en vriendjes.

„Toen heb ik besloten, voorloopig alle uitnodigingen te weigeren”, zegt Mevr. v. W. aan 't eind van haar schetsje. „Goddank voor het kind!”, dacht ik. Het kind Suusje heeft natuurlijk niet denzelfden aanleg, die haar moeder heeft — of ook kan 't zijn, dat Mevr. N. v. W. een minder prettig

thuis had, dan zij haar eigen kind heeft kunnen bereiden.

Mevr. N. v. W. heeft haar kind zoo geplaagd, omdat zij „bang” is, „dat ze langzamerhand zal worden, het impopulaire kind”, „„dat nooit mee wil””. Mij dunkt, daar behoeft N. v. W. heelemaal niet voor bevreesd te zijn. Ik bedoel „niet bevreesd”, dat zij door anderen uitgesloten zal worden. Een kind als Suusje, dat zich zoo goed *alleen* weet te amuseeren, staat in dat opzicht *boven* andere kinderen en zal, als zij 't wil, altijd kameraadjes genoeg vinden. De kinderen zijn over 't geheel op dergelijke kinderen gesteld. En als Mevr. N. v. W. nu om de een of andere reden haar huisonderwijs moest laten geven — maar ze gaat immers naar school, waar zij eenige uren per dag te midden van kinderen van haar leeftijd zal zijn, jaren aaneen. En mocht dan later toch het eenzelve mensch uit S. groeien, dan begrijpt Mevr. N. v. W. zeker nu wel al, dat alle mogelijke kinderpartijen haar daarvoor niet behoed zouden hebben.

Ik prijs het kind gelukkig, dat zij zich zoo goed kan amuseeren zonder gezelschap! En het kind zal haar geheele leven moeite genoeg hebben, om slechts een weinig buiten het gezellige leven te blijven, geloof u dat gerust. Laat u haar nu toch vrij! vrij! vrij!

Het kind heeft natuurlijk met u en bij u een omgeving, die precies voor haar geschikt is, laat er haar nu toch van genieten!

Dat zij zich aan school wel aangepast heeft, komt denklijk, omdat zij, al wel begrijpende, dat daar geen ontkomen aan is, zich minder verzet heeft.

De lichamelijke reageering zal wel komen van innerlijk verzet en de kleine *voelt* wel, al kan ze 't niet in zooveel woorden zeggen, 't verschil in noodzakelijkheid van school en visites.

Een paar gevallen herinner ik me, dat kinderen van mijn school, even oud als Suusje, maar 't waren beide jongens, zich ook met macht verzetten tegen een uitgangetje, een kinderpartijtje. Of ze er lichamenlijk onder leden, weet ik niet, maar misschien waren zij sterker — de een *zeker*; een beer van een jongen.

Diens moeder kwam mijn hulp inroepen op de manier, dat zij in zijn tegenwoordigheid er zich verachtelijk over uitliet, dat zóó'n jongen, die anders altijd zóó'n baas was, niet eens naar dat kinderpartijtje durfde (hij zei, dat hij niet wilde) — en hoe of ik dat nu wel vond. Ik draaide me eens om, want ik mocht het kind, dat mij met groote oogen aanzag, toch niet laten merken, dat ik om het geval lachte? En toen ik den jongen den tuin in gestuurd had, zei 'k haar mijn meening. Die kwam hier op neer, dat ik 't kind wijs vond, als gewoonlijk trouwens (kinderen zijn dikwijls wijzer dan volwassenen) en dat ik hem gelijk gaf, wanneer hij thuis prettig kon spelen en de pret van een kinderpartijtje hem minder groot toescheen. Of hij gegaan is, weet 'k niet meer, maar de eerste jongen ging wel — 't was een erge goeierd. Hij had den geheelen avond op denzelfden stoel gezeten ('t was een kinderbal!), had dorst en honger, toen ze hem er weer afhaalden, want hij had *niets* gehad — was totaliter vergeten in de drukte.

Ik zou nóg meer willen praten over „'t geval”, maar vrees, dat mijn artikel te lang zou worden. 'k Eindig met Mevr. N. v. W. geluk te wenschen met haar Suusje! 't Zal wel een *Prachtmädel* zijn, zooals mijn beide jongens *Prachtkerls* waren.

SOPHIE FISCHER.

P.S. Nog even dit. Die „baas” was eens voor straf ge-

zet in een absoluut ledige kamer — express, omdat in een gewone kamer gezet, het altijd leek of hij vergat, dat hij daar voor straf was geplaatst. Als men hem haalde, was hij in 't een of ander spelletje verdiept met de meubels en *dacht* niet meer aan straf. Toen moeder na een poosje eens kwam kijken, of hij niet diep bedroefd in een hoekje zat, kwam hij haar vroolijk tegemoet en beduidde haar, waar zij geschikt een telefoon aan kon laten brengen vóór de kamer weer op orde werd gebracht.

II.

Bij het lezen van het stukje: „Een moeilijke kwestie” van Mevrouw Nannie van Wehl in No. 16 van „Het Kind” zag ik mij weer verplaatst in den tijd, toen ik met onze kinderen ongeveer dezelfde moeilijkheid doorleefde, als waarmede de schrijfster thans worstelt, al uitte de zenuwachtigheid zich op eenigszins andere wijze. Een onzer jongens, ook allerminst een verlegen kind, nooit bang voor anderen en altijd met een snedig antwoord klaar, werd altijd ziek, als hij alleen of met ons allen samen uitging. Eerst schreef ik dit aan een toevallige omstandigheid toe, doch toen deze aanvallen, die steeds gepaard gingen met hooge koorts, altijd voorkwamen even vóór, tijdens of direct na een pretje of uitgangetje, begreep ik, dat alleen groote nervositeit dit veroorzaakte en zagen wij af van het maken van plannetjes, zoolang deze toestand duurde. Aan het kind zelf was van bijzondere zenuwachtigheid of grooten angst niets te bemerken; alleen kreeg hij plotseling koorts van 40° en lag eenige dagen in bed, alsof hij zwaar ziek zou worden. Na een paar dagen rust was het leed weer geleden. Het heeft eenige jaren geduurd, voordat hij door een zeer rustig en regelmatig leven hier over heen kwam.

Eenige jaren later deden zich bij onze jongste dezelfde verschijnselen voor in een anderen vorm. Werd zij uitgevraagd of kreeg zij zelf bezoek, dan werd zij plotseling zoo zwaar verkouden, alsof zij mazelen kreeg; zij had dan nerveuze asthma-verschijnselen; haar borst zaagde en piepte; zij kreeg dikke wallen onder de oogen en tobde zoo eenige uren in bed voort, totdat na de rust alles even plotseling weer verdween. En altijd herhaalden zich deze aanvallen, als zij zich op een pretje verheugd had, of als zij uitgevraagd werd, waarom ook haar eenige jaren lang dergelijke uitgangetjes moesten worden onthouden. Door een kalmen, gelijkmatigen omgang, door een rustige en vaste opvoedingswijze is zij hier over heen gekomen en kan nu aan veel meer meedoen dan vroeger, al moeten ook de pretjes nog altijd wat omzichtig worden toebedeeld.

Forceeren, er „een kind over heen brengen”, zou ik nooit willen doen. De natuur van het kind wijst voldoende aan, dat dit verkeerd is. Een kind moge dan al niet alle allures hebben van een overspannen, zenuwachtigen aard, toch is het zenuwgestel blijkens de verschijnselen niet bestand tegen overmatige drukte, inspanning of nieuwe indrukken en kan alleen een rustige omgeving en een kalme, liefdevolle omgang het verbroken evenwicht langzamerhand herstellen en het zenuwgestel krachtig genoeg maken om rustig te blijven ook onder omstandigheden, die afwijken van de gewone.

Het is moeilijk, een oordeel te vellen over kinderen, die men niet kent, maar afgaande op de beschrijving, die Mevr. van Wehl van haar dochtertje geeft, krijg ik den indruk,

dat haar meisje een zacht en liefdevol hartje heeft en waar ik geloof, dat de bovenbedoelde nervositeit haar diepsten grond vindt in het feit, dat de kinderen te veel met zichzelf vervuld zijn, daar zou ik probeeren, haar belangstelling op te wekken voor anderen, die haar *noodig* hebben. Zoo zou ik voor geruimen tijd, misschien voor jaren, alle uitgangetjes opgeven, waartegen het kind opziet, maar ik zou elke gelegenheid aangrijpen, om het kind uit eigen beweging naar anderen te laten gaan door met haar veel te praten over een ziek of zwak vriendinnetje, dat niet bij haar kan komen spelen en nu zoo droevig alleen thuis zit en het zoo heerlijk zou vinden, wat gezelschap te hebben. Hierop kan men de noodige variaties maken. De hoofdzaak is m.i. dat het kind niet meer denkt aan het angstige van een vreemde omgeving, wat toch onbewust natuurlijk in het kinderhart leeft, als het zoo nerveus is en dus ook niet denkt aan eigen houding en den indruk, dien het maken zal, maar alleen vervuld is van medelijden met het vriendinnetje en het genoegen, dat zij zelf nu brengen kan. Daardoor wordt het Ik op den achtergrond gedrongen en heeft men kans, dat heel langzaam aan de schuchterheid verdwijnen zal en de beklemming, die een vreemde omgeving maakt op een zoo teergevoelig gemoed.

In deze jonge jaren moeten wij zorgen, dat het kind weerstandsvermogen krijgt. Het leven is ruw en hard en de tijd, dien wij beleven en die ook zijn stempel drukt op het opgroeiende geslacht, is niet geëigend om al te teergevoelige naturen rustig te stemmen. We moeten ze dus zopveel mogelijk sterk maken. Rust en kalmte worden van ons ouderen meer dan ooit gevraagd, om kalmeerend op onze kinderen te werken. Een kalme moeder drukt haar stempel op geheel het gezin. Hoe zwaarder de tijden, hoe drukkender de zorgen, hoe gejaagder het leven, hoe meer er van ons moeders gevergd wordt. Het kost groote moeite en vaak zware strijd, om eigen evenwicht te bewaren, hoeveel te meer dan om ook anderen in evenwicht te houden. Toch beschouw ik dit in onzen tijd vooral van het hoogste belang en acht ik het van de grootste waarde, als wij onzen kinderen kunnen geven een veerkrachtige, evenwichtige natuur.

M. HUGENHOLTZ-ZEEVEN.

III.

Aan Nannie van Wehl.

Uw Suusje is een kind, zooals er meer zijn en zooals ik er meer heb gekend. Ik herinner me een dergelijk kind dat jarenlang mijn overbuurtje was. Greetje was uiterlijk in geen deele een zenuwachtig kind. Bij goed weer reed ze 's morgens met haar poppenwagentje voor moeders huis. Maar ook geen steentje verder dan moeders huis. Ik was pas getrouwd, pas onderwijzeres-af en ik verlangde naar wat kinder-gedoe om me heen. Kleine Greet trok me onweerstaanbaar aan. Op zekeren zomerschen dag kon ik dan ook niet nalaten naar Greetje te wippen. Al heel gauw kwam ik te weten, dat ze Greetje heette, vier jaar oud was en nog twee poppen bezat. „Gaat Greetje even mee een koekje halen?” „Moeder, moeder,” gilte het kind. Angstig trok ze den poppenwagen naar zich toe en vluchtte naar moeders huis. Ik schrok ervan. Wat scheelde het kind? De moeder kwam al gauw toelopen en Greetje verborg snikkend haar blonde kopje in moeders rokken.

„Ik hoef niet mee, hè moeder, ik hoef niet mee?” riep ze schokschouderend. „Welneen,” suste de moeder. „Bedoelt ze meegaan met mij?”, vroeg ik. En toen vertelde de moeder van Greetje mij een lijdensgeschiedenis veel overeenkomende met die van Suusje. Thuis was het kind opgewonden en druk, heelemaal niet verlegen, ook niet tegen vreemde bezoekers, maar met geen stok was ze te bewegen naar vreemden toe te gaan. Men had het op alle manieren geprobeerd. De andere broertjes en zusjes (ze waren met zijn achten) noemden haar flauw en kinderachtig, maar Greetje veranderde in dat opzicht niets.

Dien eigen dag — misschien druischt het in tegen groote pädagogische wetten — bracht ik Greetje toch het koekje. Haar verlegen snuitje keek me glunder aan. Maar nu mocht ik haar speelhoekje bekijken en we babbelden samen over poppen en prentenboeken, alsof we oude kennissen waren. — Op zekeren dag — 't was kamerbeurt en de ramen stonden hoog op — zag ik haar met vrouwelijke nieuwsgierigheid onder de ramen turen. „Wat een leuke beeldjes, hè Greetje?” „Toe laat 's kijken”, riep ze terug. „Kom dan maar.” Zou ze komen? Ik stond met den rug naar haar toegekeerd en luisterde vol aandacht naar de weifelende stapjes. Ze stond stil. Neen ze ging weer verder. „Mevrouw!” „Ben je daar? Goed, ik zal je opendoen.” „Neen niet opendoen, zoo voor het raam wil ik ze zien.” Zou ik nu trachten mijn wil door te drijven? Neen, niet overhaasten, sprak ik tot mezelf. Laat ik tevreden wezen met dit stapje in de goede richting. Toen het weer kamerdag was, kwam ze uit eigen beweging naar mijn pronkjes kijken. Maar verder dan voor het raam, kwam ze niet. Ik heb er wel eens aan gewanhoopt, of Greetje ooit mijn drempel zou overschrijden.

Maar toch gebeurde het. En op een zeer eenvoudige wijze. Op zekeren morgen, dat Greetje weer met het poppenwagentje liep, woei het spreitje eraf, vlak op mijn stoep. Ik zag, dat ze een pruillipje trok en met haar mollige handje probeerde het vuil te verwijderen. Ik opende de deur en zei: „Geef maar hier, ik zal het spreitje even schoonmaken.” Gewillig gaf ze het over. Ik liet de deur openstaan en noodigde mijn vriendinnetje niet tot binnen komen. Toen ik met het gereinigde dekentje uit de keuken kwam, stond Greetje met één voet op de mat. „Ik kan hier toch mijn huis zien,” zei ze triomfantelijk. „O, dat kan je bij mij in de kamer ook.” „Heusch??” „Ja heusch. Kijk maar.” En waarlijk, ze volgde me. In de kamer gekomen, liep ze regelrecht naar het raam. Een blijde glimlach kwam over het aardige snuitje: ze zag moeders huis. Ik vertelde haar, dat ik het zoo gezellig vond, haar nu eens bij me te hebben, want dat ik heel geen popje om mij heen had. En toen ze heen ging, beloofde ze me morgen weer te komen. Ze hield haar belofte. Ze kwam ook in andere kamers, waar ze moeders huis niet zag. Langzamerhand kwam ze ook bij andere families. Ze bleef echter een kruidje-roer-mij-niet, bij de minste ruwe bejegening trok ze zich angstig terug. Greetje is Greta geworden, een flink, zelfstandig meisje. Met Greetje voor oogen heb ik er allen moed op, dat ook Suusje haar menschenvrees zal overwinnen.

Is er niet een enkele belangstellende kindervriendin in Suusjes omgeving, die haar kan overtuigen, dat liefde en toewijding ook gevonden worden buiten moeders huis?

W. BLOMBERG-ZEEMAN.